

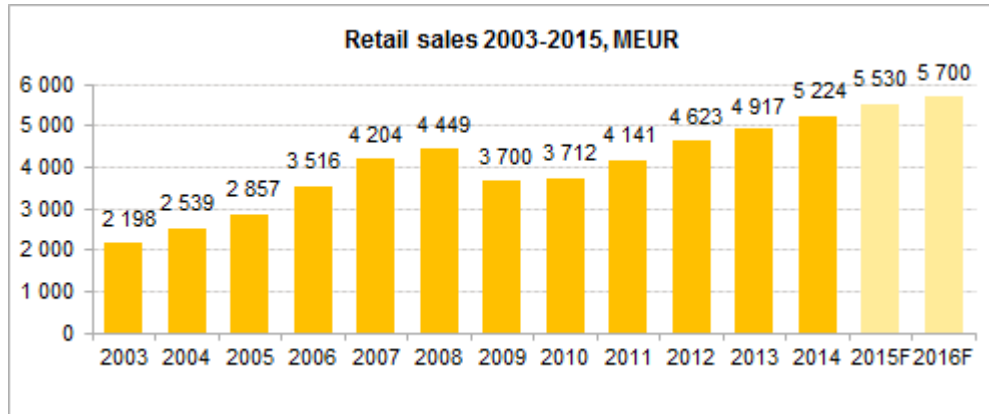
Eesti majandusarengud

Kuidas need mõjutavad jaesektorit 2016a?

November 2015

Urmas Simson

• 9 kuud 2015:

Jaekaubanduse käive +6,3% YoY,
mahud +7,9% YoY.

Nafta hinna langus on teiste kaubagruppide tarbimist toetanud. Kütuse jaemüük rahaliselt -7,9% YoY, mahud +4,3% YoY.

2015 vs 2010

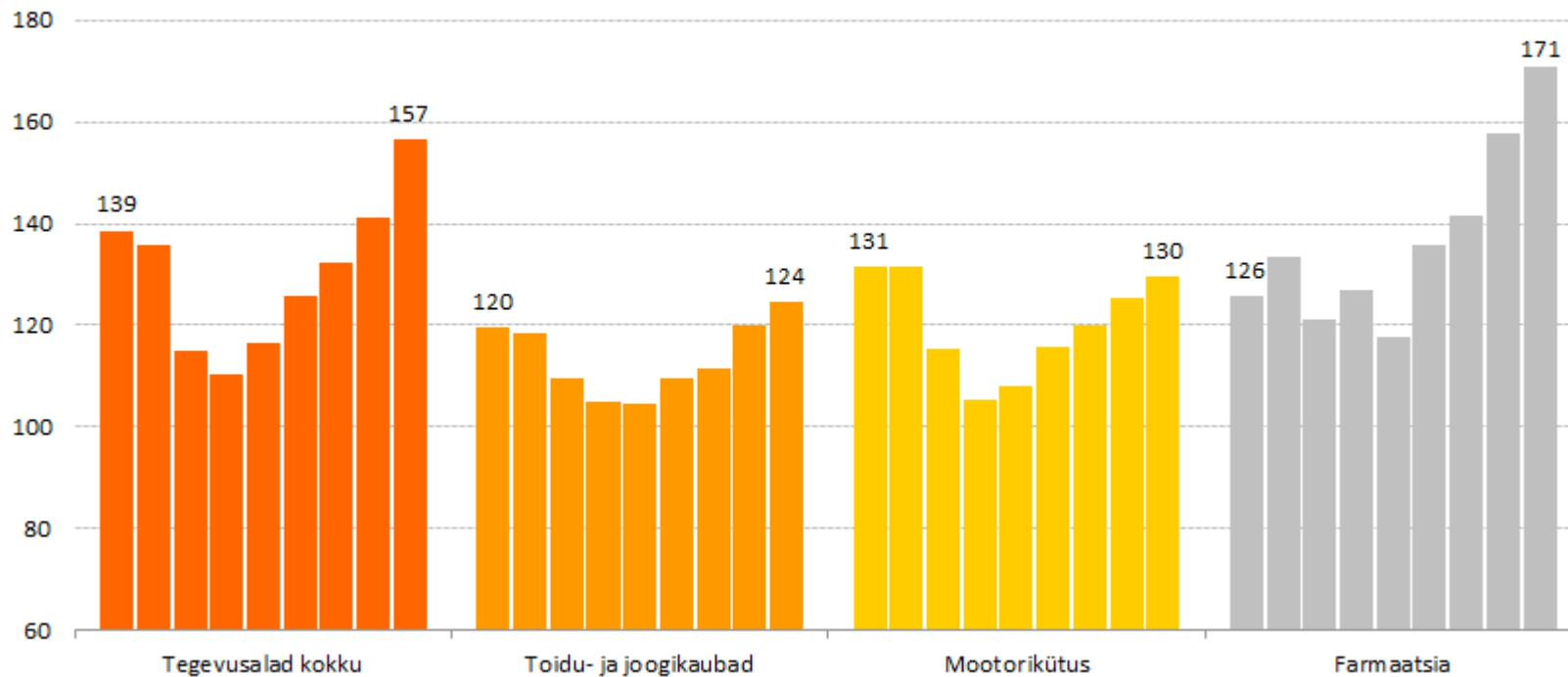
Käive +50%, mahud +38%

MEUR	Jaauar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	9 kuud YoY, %	9 kuud YoY, mEUR
Tegevusalad kokku	408,4	380,5	447,7	458,3	476,5	485,9	510,1	481,1	451,5	6,3%	243,3
Mootorsõidukite ja mootorrattaste hulgi- ja jaemüük ning remont	28,3	24,6	34,0	35,4	26,6	29,0	30,2	26,2	29,1	0,1%	0,3
..mootorsõidukite, nende osade ja lisaseadmete müük	27,1	23,3	32,8	33,7	25,4	27,7	28,8	24,9	27,8	-1,1%	-2,8
..mootorsõidukite hooldus ja remont	1,2	1,3	1,2	1,7	1,2	1,3	1,4	1,3	1,3	35,2%	3,1
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	380,1	355,9	413,7	422,9	449,9	456,9	479,9	454,9	422,4	6,8%	243,0
..jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaup	169,4	161,0	182,5	186,1	196,5	201,1	209,7	200,1	177,9	3,1%	51,0
..jaemüük muudes spetsialiseerimata kauplustes	16,7	14,0	16,7	20,0	18,5	19,3	19,2	16,6	17,6	6,1%	9,1
..toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	7,0	7,4	8,3	8,3	8,3	8,9	8,4	8,3	8,1	9,1%	6,1
..mootorikütuse jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	46,3	45,0	51,8	55,0	61,4	62,2	66,2	64,4	55,4	-7,9%	-43,4
..majatarvete, kodumasinade, rauakaupade ja ehitusmaterjali jaemüük	36,0	34,4	43,6	46,0	50,5	49,9	55,9	51,9	49,1	9,8%	37,3
..tekstiiltoodete, rõivaste, jalatsite ja nahktoodete jaemüük	20,8	16,6	20,2	20,0	23,1	24,6	28,0	24,8	22,3	4,4%	8,4
..farmaatsia- ja meditsiinkaupade, kosmeetika ja tualetitarvete jaemüük	24,9	23,4	26,1	24,8	23,6	23,3	23,6	22,2	25,2	6,6%	13,4
..jaemüük muudes spetsialiseeritud kauplustes	42,0	37,5	44,0	41,8	46,0	48,3	48,7	47,6	46,2	39,7%	114,2
..jaemüük posti või interneti teel	9,2	9,2	10,7	11,4	11,5	10,4	10,3	10,1	10,8	41,2%	27,3
..kasutatud kaupade jaemüük kauplustes, muu jaemüük väljaspool kauplustes	7,8	7,4	9,8	9,5	10,5	8,9	9,9	8,9	9,8	31,2%	19,6

Jaekaubanduse mahuindeksid 2007-2015

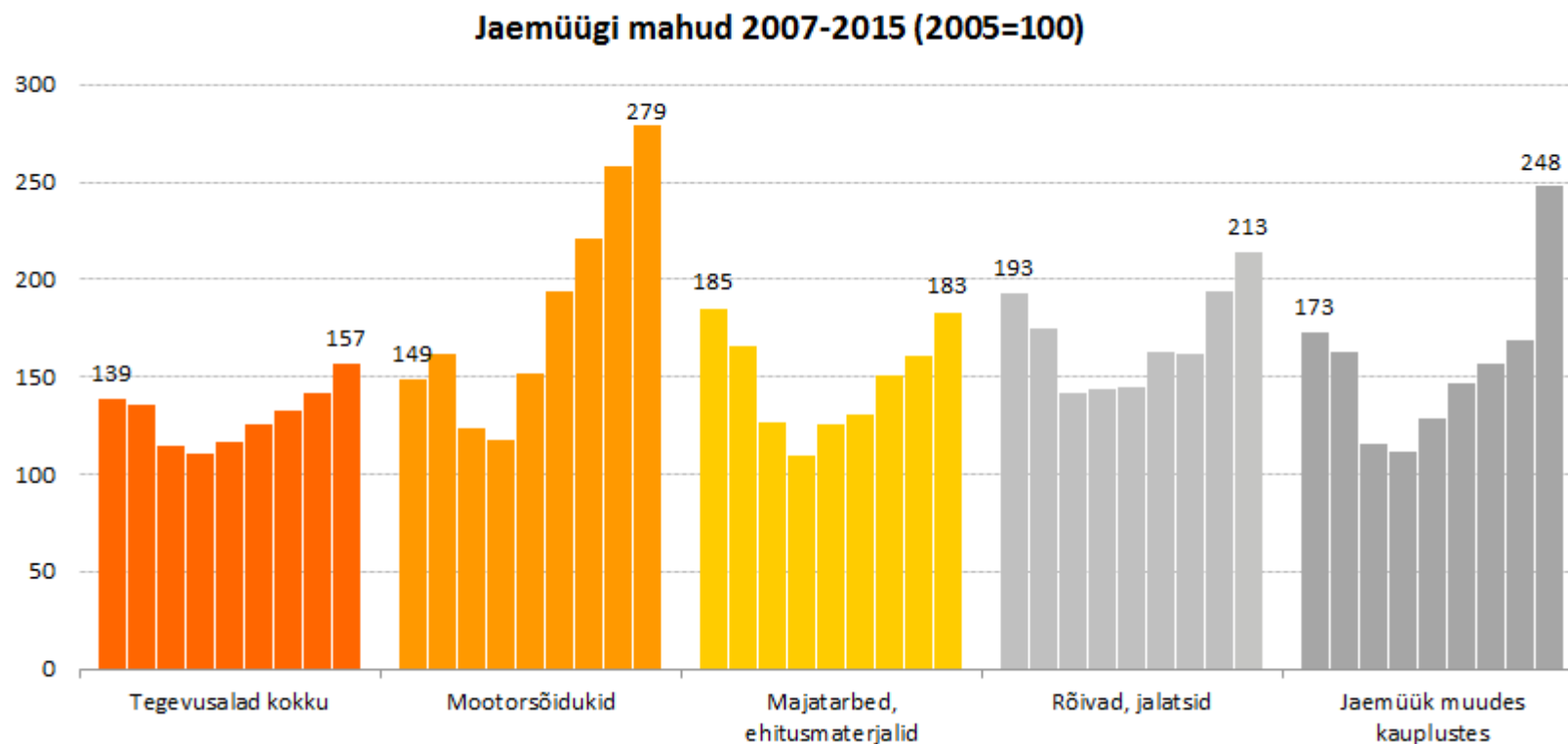
2015a prognoos on 8 kuu tegelike numbrite baasil

Jaemüügi mahuindeksid 2007-2015 (2005=100)

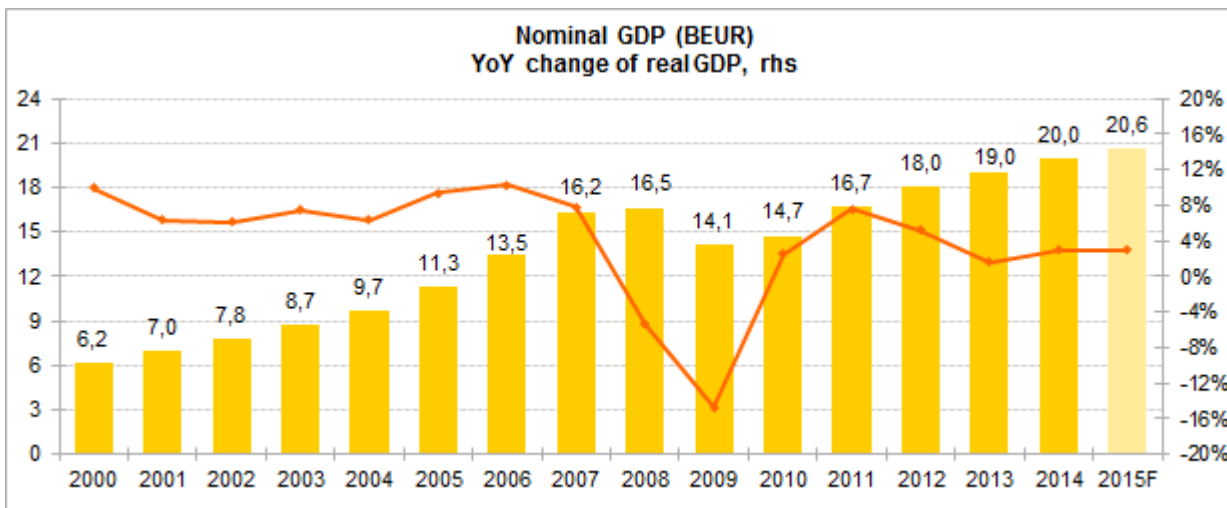
Jaekaubanduse mahuindeksid 2007-2015

2015a prognoos on 8 kuu tegelike numbrite baasil

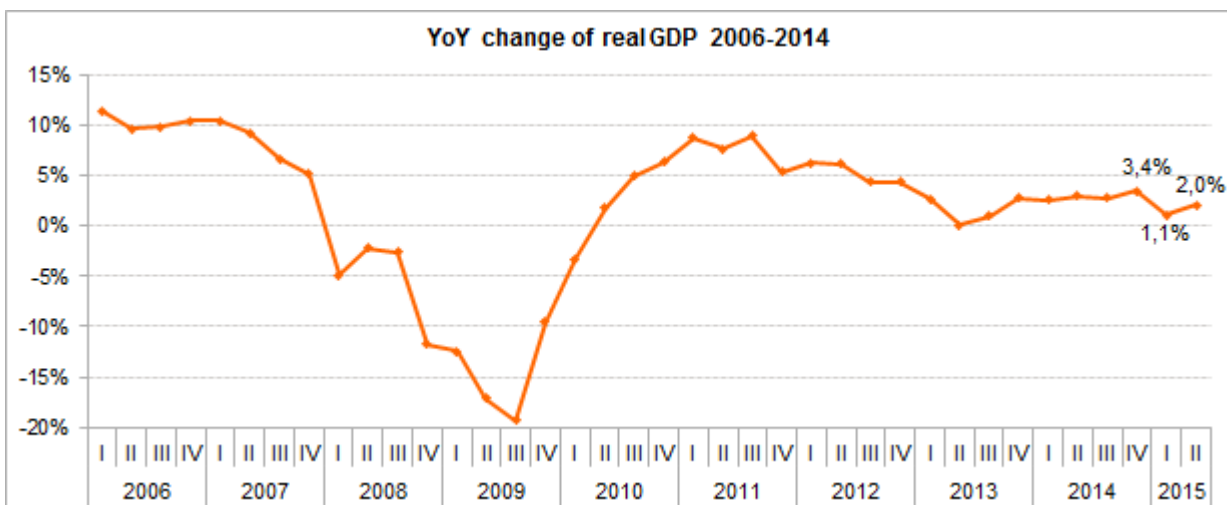

SKP 2016a

Reaalkasv 2%, nominaalkasv 3% - raske kasvada, kui kõik seisavad

- I kv 2015 reaalkasv +1,1% YoY, nominaalkasv +2,4% YoY
- II kv 2015 reaalkasv +2,0% YoY, nominaalkasv +3,2% YoY.
- Pole näha, et Euroopas tekiks 12 kuu jooksul üle 2%-line SKP reaalkasv, kuid inflatsiooni tekkimist ei julge enam välistada.

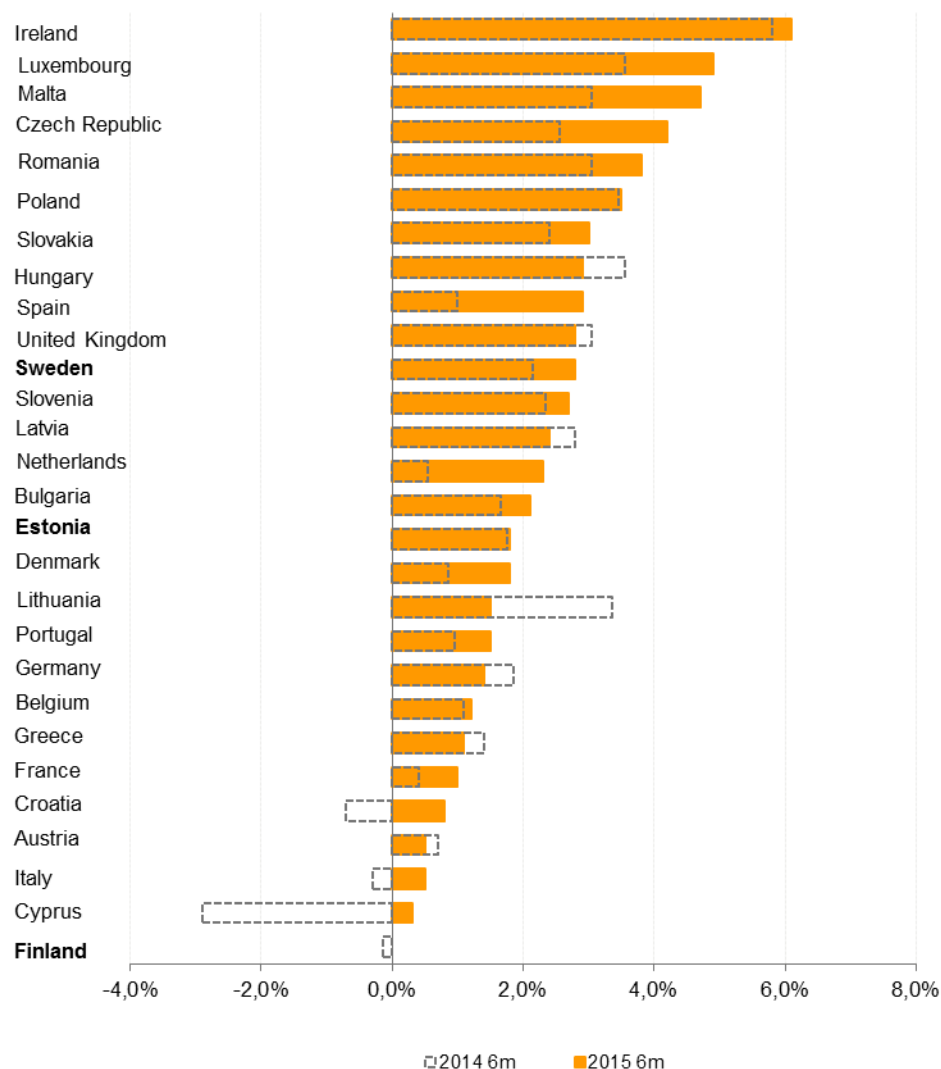

2012: EL28 -0,4%, Eurotsoon17 -0,7%, **Eesti +5,2%**
 2013: EL28 +0,1%, Eurotsoon17 -0,5%, **Eesti +1,6%**
 2014: EL28 +1,4%, Eurotsoon18 +0,9%, **Eesti +2,9%**
 2015 prognoos: Eurotsoon19 +1,5%, **Eesti +2...+3%**

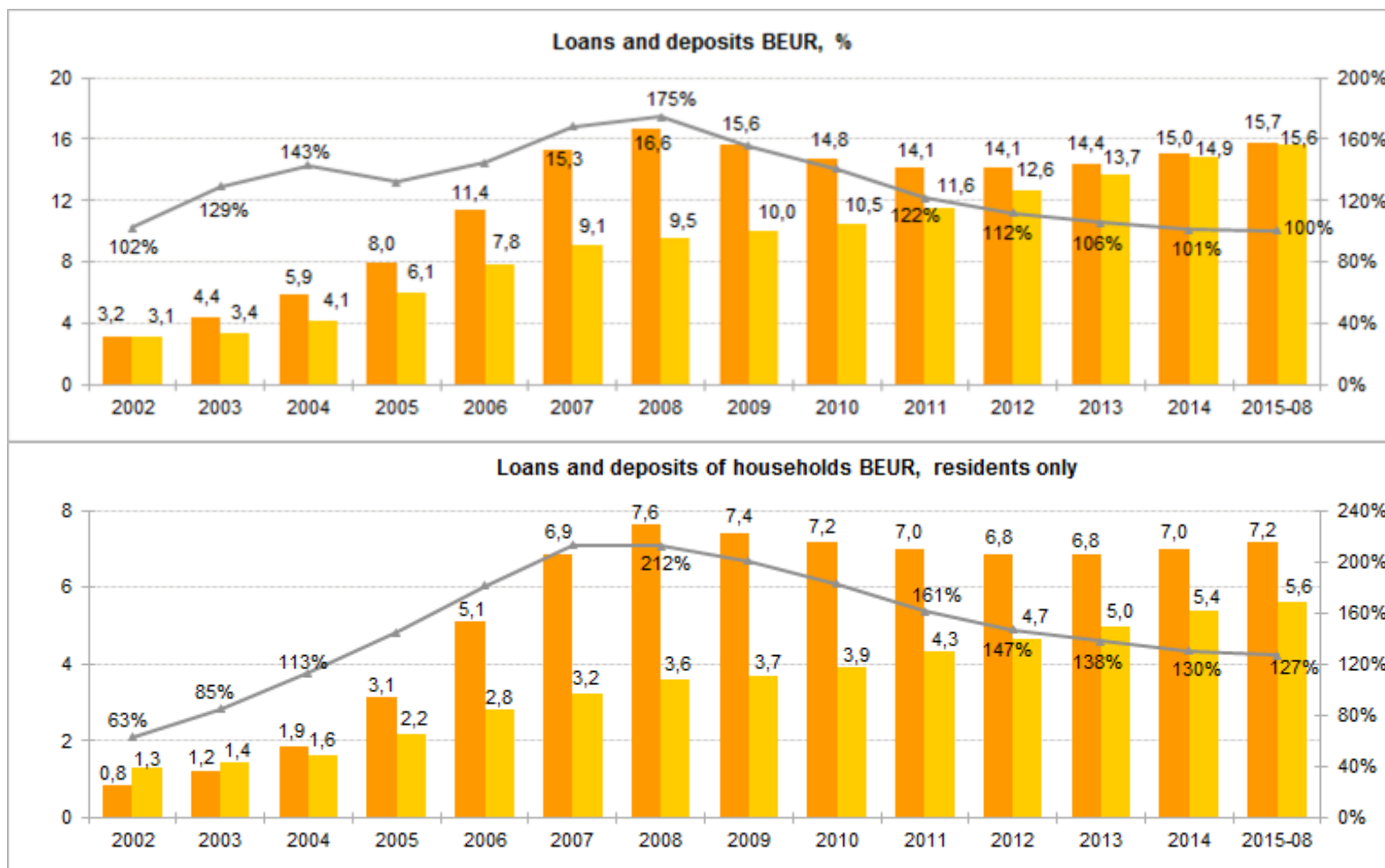
Reaalse SKP muutused Euroopas

- Eesti-Läti-Leedu on vajunud viimase 2 aastaga EL-i tipust keskmiste hulka.
- Rootsi majanduskasv, YoY
I kv +2,8%
II kv +3,8%
- Soome on 2015a majanduskasvu osas EL-is kõige madalamal.

SKP muutus reaalhindades 6k 2014 ja 6k 2015
YoY

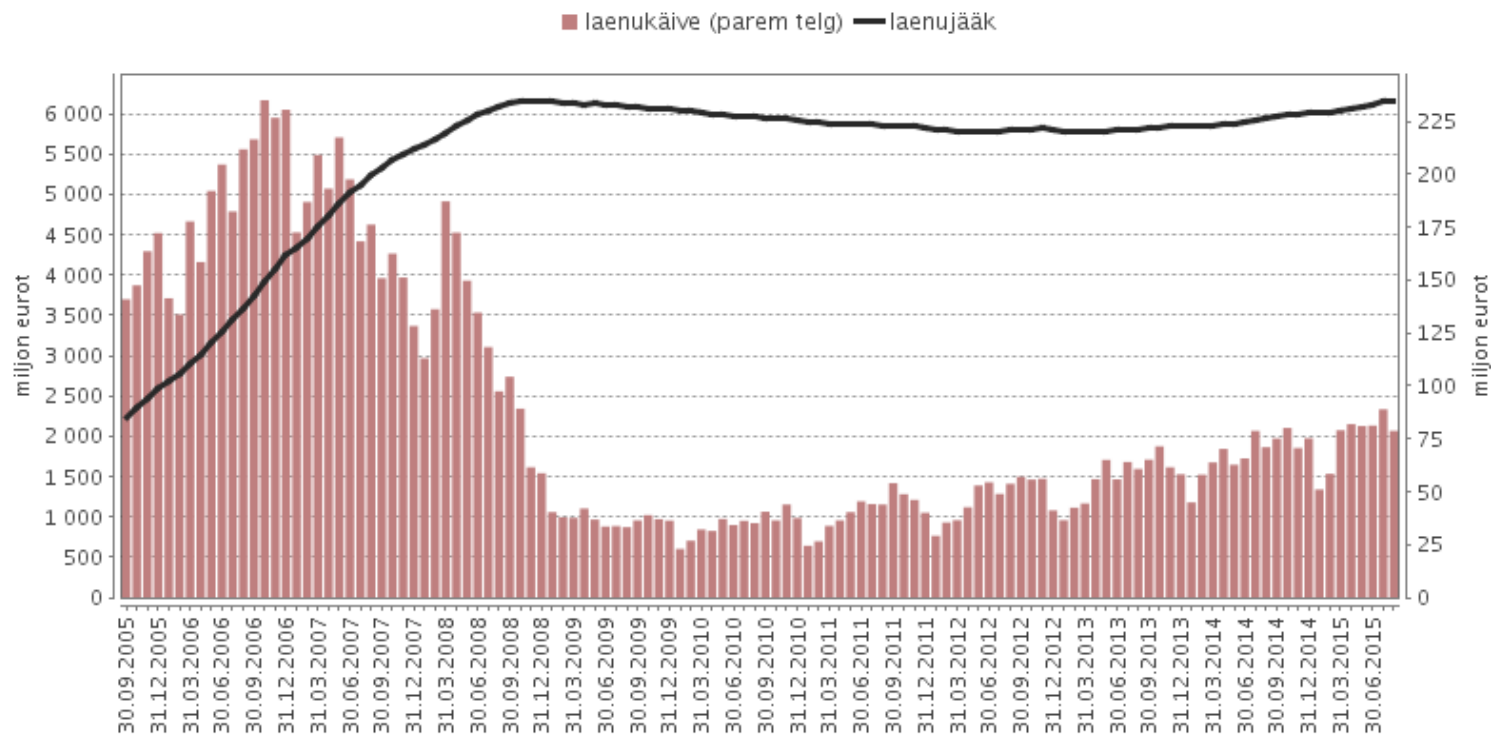
Laenuid ja hoiused 2002-2015

- **September 2015: laenuid/hoiused 104%.**
- **9 kuud 2015 (YTD):**
 ettevõtete laenuid +4,7%, eraisikute laenuid +2,8%
 ettevõtete hoiused +4,6%, eraisikute hoiused +4,8%

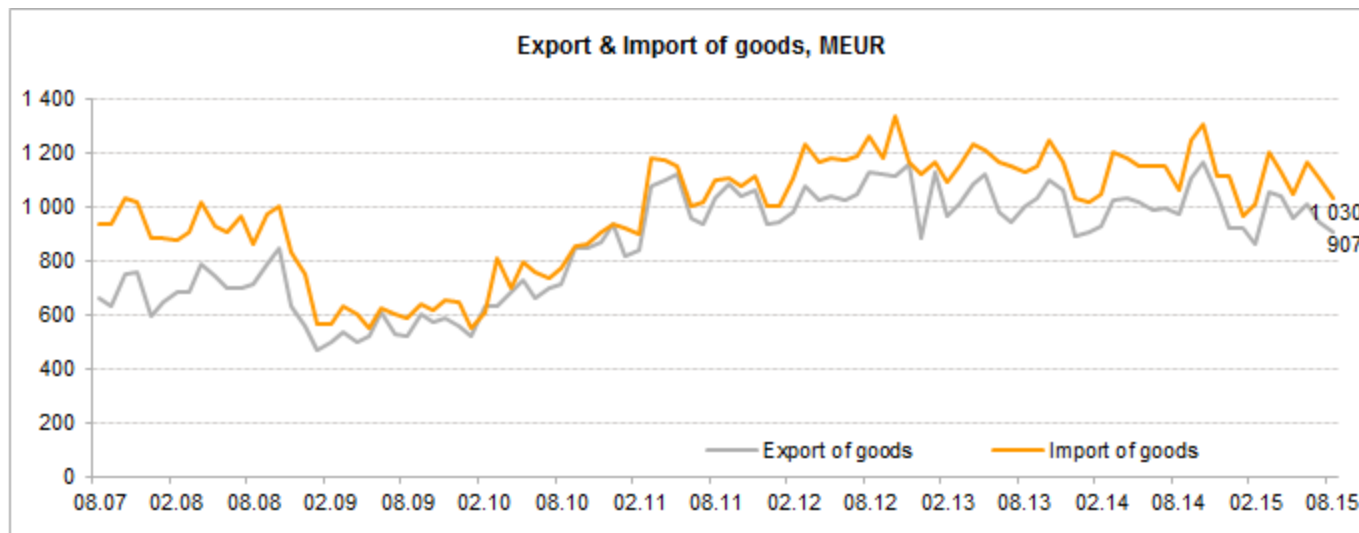
Kodumajapidamiste eluasemelaenu

Laenujääk ja käive 2005-2015

- Kodumajapidamiste koguvõlg suhtena SKP-sse – Eesti 40%, Soome 70%, Rootsi 84%. Eesti kodumajapidamiste võlakoormus on naabritega võrreldes madal.
- Eluasemelaenu moodustavad 86,1% kogu eraisikute laenumahust pankades.
- 2015. aasta septembri lõpus oli eluasemelaenu maht 6,24mld eurot. **2015a augustis ületas eluasemelaenu maht 2008. aasta novembri taseme.**

Kaupade eksport ja import 2007-2015

mld EUR	Eksport	Import	Bilanss
2004	4,8	6,7	-1,9
2005	6,2	8,2	-2,0
2006	7,7	10,7	-3,0
2007	8,0	11,4	-3,4
2008	8,5	10,9	-2,4
2009	6,5	7,3	-0,8
2010	8,7	9,3	-0,5
2011	12,0	12,7	-0,7
2012	12,5	14,1	-1,6
2013	12,3	13,8	-1,5
2014	12,1	13,7	-1,6

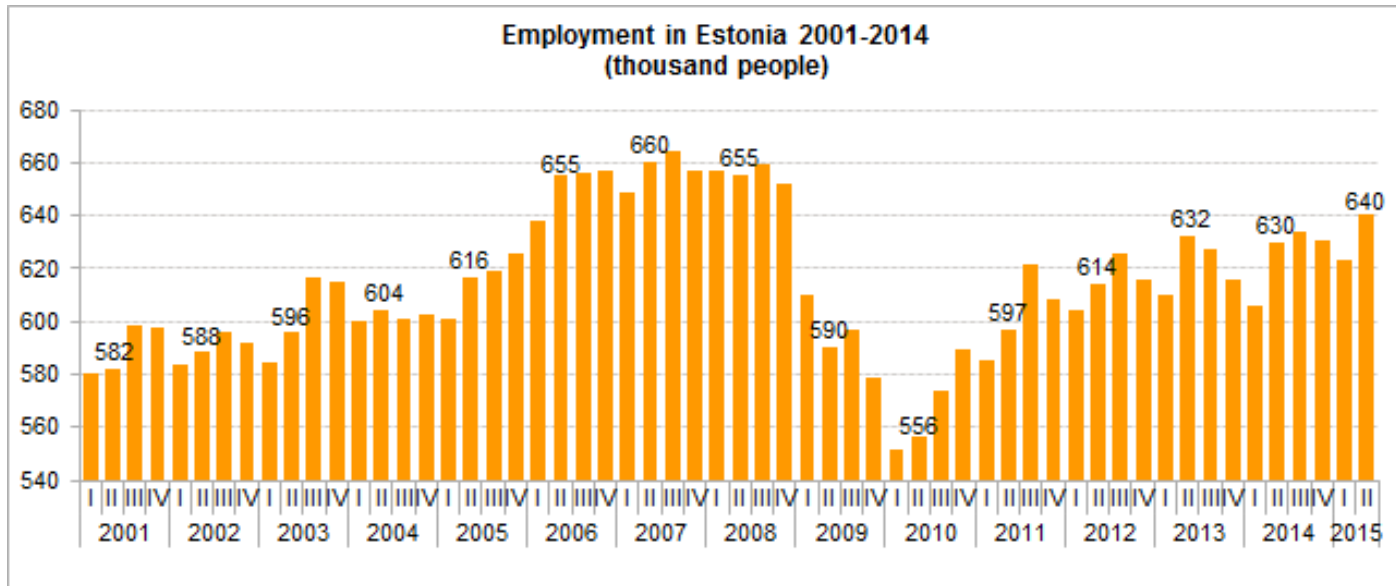
Kaupade eksport peaaegu kahekordistus 2010-2011, aga ekspordikasv on peatunud 2012.-2014. aastal. **Aastane kaupade ekspordi tase püsib 12mld euro juures.**

8 kuud 2015a: kaupade eksport -2,1% YoY, kaupade import -3,8% YoY. 8 kuu kaubandusdefitsiit 958 mEUR (aasta varem 1,14mld eurot).

Eksport Rootsi +9% YoY, Soome -1% YoY, Lätisse -8% YoY, Venemaale -35% YoY.

Väliskaubandusdefitsiit on püsinud viimase 3 aasta jooksul stabiilsena. **Eesti majandus on võitnud toorainete hinnalangusest.** Maksame palju vähem kütuse, metallide jms eest.

Teenuste eksport on olnud suurem kui import ja aitab välistasakaalu hoida.

II kv 2015 tööhõive 640 tuhat (+1,7% YoY).

II kv 2015 tööpuuduse määr 6,5% (aasta tagasi 7,0%).

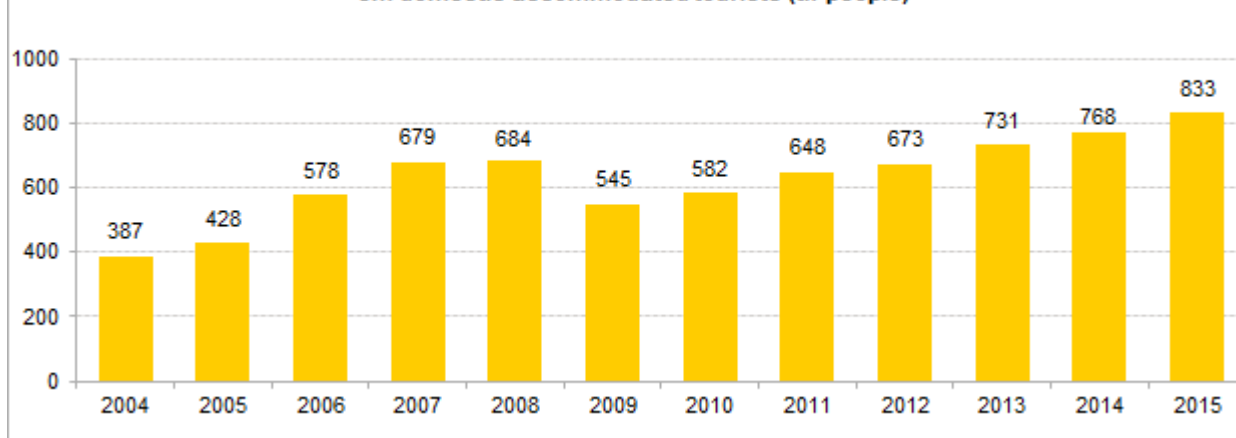
- **2014a keskmine tööpuuduse määr oli 7,3% (2013a 8,6%).** Veel 1-2a tagasi ei oleks uskunud, et Eestis tööpuuduse määr alla 8% langeb.
- Uskusin, et eksportöörid hakkavad enne raskuste tõttu tööjõudu vähendama, kui siseturg buumi tippu jõuab. Tegelikult on eksportöörid suutnud hõivet hoida.
- Kas kõrge palgakasv ja tööpuudus 8-10% või madalam palgakasv ja madalam tööpuudus?

Majutatud turistid 2004-2015

8m foreign accommodated tourists (th people)

8m domestic accommodated tourists (th people)

- Majutatud turistid 8k 2015:
Välismaalased -4,4% YoY
Kohalikud +8,5% YoY
- Majutatud välituristid maade lõikes 8k 2015a
KOKKU 1,353milj, -4% YoY
 - soomlased 633tuh, -2% YoY
 - venelased 131tuh, -34% YoY
 - sakslased 89tuh, -1% YoY
 - lätlased 84tuh, +11% YoY
 - rootslased 49tuh, -3% YoY
 - leedulased 38tuh, +7% YoY

Kokkuvõte

- Viimastel aastatel oleme näinud turul **uut kaubanduspindade arenduse lainet**.
- Suures pildis peaks olema **kaubandusettevõtetele positiivne**, sest konkurents pindade omanike vahel suureneb.
- Tasub läbi mõelda, kus olla esindatud. **Igal pool ei ole vaja olla**.
- Tarbijal on **sääste ja sissetulekuid palju rohkem kui 5-10 aastat tagasi**, aga tarbija käitumine on muutunud. Igapäevane tarbimine vs kallid kestvuskauabad.
- Iga uue ehitatava kaubanduspinna üle otsustavad tulevased rentnikud. **Ükski pank ei taha finantseerida tühja maja**.